

Broedvogel- en vleermuisonderzoek

Lindeplein 8-9, Brunssum

– In het kader van de Flora- en faunawet –

Regelink
Ecologie & Landschap

Bosgroep Zuid Nederland

Broedvogel- en vleermuisonderzoek

Lindeplein 8-9, Brunssum

In het kader van de Flora- en faunawet

Gemeente Brunssum

oktober 2013

Opdrachtgever

Gemeente Brunssum

Lindeplein 1

6444 AT Brunssum

Postbus 250

6440 AG Brunssum

t (045) 527 85 55

f (045) 527 86 22

www.brunssum.nl

Opdrachtnemer

Bosgroep Zuid Nederland

Huisvenseweg 14

5591 VD Heeze

Postbus 106

5660 AC Geldrop

t (040) 2066360

f (040) 2066361

www.bosgroepen.nl

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Brunssum
Titel: Broedvogel- en vleermuisonderzoek, Lindeplein 8-9
Status: Definitief
Datum: oktober 2013
Auteur(s): Backx, B.J.A.
Foto (s): Backx B.J.A.
Wijze van citeren: Backx, B.J.A. , 2013. Broedvogel- en vleermuisonderzoek Lindeplein 8-9, Brunssum. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA13137-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.
Contactpersoon: Ing. J.C.J. Truijen
Projectnummer: 13031755/RA13137-01
Offertenummer: JT/13031755

© Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland U.A, oktober 2013

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	
1.2	Doel	
1.3	Leeswijzer	
2	Werkwijze en inspanning	6
2.1	Broedvogels	
2.2	Vleermuizen	
2.3	Volledigheid inventarisatie	
3	Omschrijving plangebied	8
4	Resultaten	9
4.1	Broedvogels	
4.2	Vleermuizen	
4.2.1	Per soort	9
4.2.2	Per functie	9
5	Ingreep	11
6	Toetsing aan de Flora- en faunawet	12
6.1	Effecten	
6.2	Resultaten toetsing	
7	Conclusies en aanbevelingen	13
7.1	Conclusies	
7.2	Aanbevelingen	
8	Geraadpleegde bronnen	14
8.1	Geraadpleegde literatuur	
8.2	Geraadpleegde websites	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Brunssum is van plan om in plangebied Lindeplein 8–9, Brunssum, twee gebouwen te slopen. Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om voordat de ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het gebied dat beïnvloed wordt door de voorgenomen ingrepen.

Uit een ecologische potentie-inschatting van Bosgroep Zuid Nederland / Regelink Ecologie & Landschap (Backx, 2013) blijkt dat in het plangebied mogelijk beschermde soorten vleermuizen en broedvogels met jaarrond beschermde nesten voorkomen (huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*)). Derhalve heeft Bosgroep Zuid Nederland / Regelink Ecologie & Landschap in opdracht van gemeente Brunssum in het plangebied onderzoek naar vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen uitgevoerd.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Zijn jaarrond beschermde nesten van huismus of gierzwaluw in het plangebied aanwezig?
- Welke soorten vleermuizen komen voor binnen het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige soorten vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden werkwijze en inspanning beschreven, hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het plangebied. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het broedvogel- en vleermuisonderzoek gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 5 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de aanwezige soorten broedvogels en vleermuizen en getoetst aan de Flora en faunawet (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 7 volgen de conclusies en aanbevelingen. Ten slotte is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 8).

2 Werkwijze en inspanning

Op 19 april, 19 mei, 1 juni, 2 juni en 26 juni 2013 is onderzoek uitgevoerd naar broedvogels. Op 1 juni, 15 juli, 19 augustus en 19 september 2013 is het plangebied geïnventariseerd op vleermuizen. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van broedvogels en vleermuizen (Tabel 1).

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Naam medewerker	Weersomstandigheden
19-04-2013	ochtend	broedvogels	R.J. Regelink	10 °C, licht bewolkt, geen neerslag, 2 Bft
19-05-2013	ochtend	broedvogels	R.J. Regelink	10C, geen bewolking, geen neerslag, 1 Bft
01-06-2013	avond	Broedvogels, vleermuizen	R.J. Regelink	13 °C, zwaar bewolkt, geen neerslag, 3 Bft
02-06-2013	avond	broedvogels	B. de Rooij,	21 °C, zwaar bewolkt, geen neerslag, 1 Bft
26-06-2013	avond	broedvogels	B. de Rooij	16 °C, licht bewolkt, geen neerslag, 2 Bft
15-07-2013	ochtend	vleermuizen	B. van der Wijden	21 °C, licht bewolkt, geen neerslag, 0 Bft
19-08-2013	avond	vleermuizen	B.J.A. Backx	16 °C, licht bewolkt, geen neerslag, 3 Bft
19-09-2013	nacht	vleermuizen	T.P. Molenaar	12 °C, zwaar bewolkt, geen neerslag, 3 Bft

Tabel 1: Datum en tijdstip van en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties

2.1 Broedvogels

Tijdens de veldbezoeken voor broedvogels werd met behulp van geluid en zicht de aan- of afwezigheid van huismussen en gierzwaluwen vastgesteld. Hierbij werd voor huismussen gelet op de aanwezigheid van roepende mannetjes, het slepen met nestmateriaal en het aandragen van voedsel door volwassen vogels. Bij gierzwaluwen werd gelet op sociaal gedrag rond en in het plangebied en het in- en uitvliegen van geschikte gebouwen..

2.2 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken werd op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x) werd de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen. Wanneer de soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden bepaald, werd een opname gemaakt met een extern opnameapparaat (type: Roland Edirol R09H). Met behulp van het computerprogramma Batsound werden deze opnamen nader geanalyseerd. Hierbij werden de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman

(www.batecho.eu) toegepast. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

Gedurende het voorjaar (tussen mei en augustus) werden de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Gedurende de nazomer (augustus tot oktober) vonden de bezoeken plaats tussen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopkomst. In deze periode werd minimaal twee uur geïnventariseerd.

2.3 Volledigheid inventarisatie

Het onderzoek naar de huismus en gierzwaluw voldoet aan de eisen zoals deze zijn opgenomen in de betreffende Soortenstandaards van Dienst Regelingen. De inventarisatie van vleermuizen werd tevens uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2012 zoals vastgesteld door Gegevensautoriteit Natuur. Er kan worden gesteld dat voor de genoemde soort(groep)en het onderzoek met voldoende inspanning is uitgevoerd om de aan- dan wel afwezigheid in het plangebied met voldoende zekerheid aan te tonen.

De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die niet waargenomen zijn op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (Zorgplicht) van de Flora- en faunawet. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3 Omschrijving plangebied

Het plangebied betreft twee gebouwen aan het Lindeplein 8-9, Brunssum, provincie Limburg. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven.

Figuur 1: Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2013.

Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- gebouwen met dakpannen, houten betimmering en holle ruimtes in en tussen de muren;
- gebouw met plat dak en stenen muur zonder spouw;
- dunne bomen zonder holtes (diameter borsthoogte < 25 cm);
- opgaande begroeiing bestaande uit aangeplante siervegetatie, waaronder klimop (*Hedera helix*), coniferen (*Coniferae* sp.) en wilg (*Salix* sp.)..

4 Resultaten

4.1 Broedvogels

Gedurende de veldbezoeken werden geen huismussen aangetroffen. Tijdens het veldbezoek op 2 juni werden twee gierzwaluwen hoog overvliegend waargenomen. Er werden geen laagvliegende gierzwaluwen gesignaleerd. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen of gierzwaluwen binnen het plangebied is daarom redelijkerwijs uitgesloten.

4.2 Vleermuizen

Gedurende het onderzoek werd binnen het plangebied alleen de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) aangetroffen. Hieronder worden de waarnemingen per soort en functie weergegeven. De verspreidingskaart is opgenomen in Bijlage 1.

4.2.1 Per soort

Gewone dwergvleermuis

Tijdens de inventarisaties werden gewone dwergvleermuizen verspreid door het plangebied foeragerend waargenomen. Over het algemeen werd het plangebied door weinig dieren als foerageergebied gebruikt. Minimaal tien gewone dwergvleermuizen gebruiken het opgaande groen en de zijgevel van het gebouw ten noorden van het plangebied als geleidende elementen in hun vliegroute. De dieren vliegen van west naar oost en omgekeerd. Waarschijnlijk zijn deze gewone dwergvleermuizen afkomstig uit een kraamkolonie welke gehuisvest is ten westen van het plangebied en gebruiken de vleermuizen de vliegroute om te kunnen gaan foerageren in het park ten oosten van het plangebied. Tijdens het onderzoek werden geen waarnemingen gedaan die wijzen op de aanwezigheid van een zomer-, kraam-, paar- of winterverblijfplaats van vleermuizen in de gebouwen in het plangebied.

4.2.2 Per functie

Foerageergebied

Verspreid door het plangebied foerageerden enkele gewone dwergvleermuizen. De dieren foerageerden voornamelijk in het donkere deel ten noorden van het plangebied (tussen het plangebied en het gebouw ten noorden hiervan), om na korte tijd verder te vliegen richting het park net ten oosten van het plangebied. Slechts een beperkt aantal dieren foerageerde in het plangebied zelf. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied voor deze dieren aanwezig. Op basis hiervan kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor gewone dwergvleermuizen is.

Vliegroutes

Binnen het plangebied zijn geen vliegroutes aanwezig. Net buiten het plangebied, tussen de te slopen gebouwen en het gebouw ten noorden hiervan, loopt wel een vliegroute van ten minste tien gewone dwergvleermuizen. Deze vliegroute loopt van oost naar west en omgekeerd (zie Bijlage 1). Wanneer deze vliegroute verloren gaat, kan dit leiden tot het ongeschikt raken van een kraamverblijfplaats ten westen van het plangebied. Hierdoor is deze vliegroute essentieel voor de lokale populatie gewone dwergvleermuizen.

Vaste rust- en/of verblijfplaatsen

In het plangebied werden tijdens geen van de veldbezoeken aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een zomer-, kraam-, paar- of winterverblijfplaats van vleermuizen. De aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen in de te slopen gebouwen is dan ook redelijkerwijs uitgesloten.

5 Ingreep

De gemeente Brunssum is voornemens om in het plangebied Lindeplein 8-9, Brunssum, twee gebouwen te slopen. Ingrepen die daartoe in het plangebied plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- verwijderen van alle vegetatie (inclusief de bomen);
- sloop van de gebouwen.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. Onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

- j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6 Toetsing aan de Flora- en faunawet

6.1 Effecten

Broedvogels

Er werden geen nesten van huismus of gierzwaluw waargenomen. Een negatief effect op huismus en gierzwaluw is dan ook redelijkerwijs uitgesloten.

Vleermuizen

In het plangebied werden geen zomer-, kraam- of paarverblijfplaatsen waargenomen. Daarnaast waren er geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een winterverblijfplaats. De functie van het plangebied als foerageergebied voor gewone dwergvleermuizen is derhalve uitermate gering. Negatieve effecten op het foerageergebied van gewone dwergvleermuizen ten gevolge van de ingreep zijn niet te verwachten.

Gedurende het onderzoek werden geen vaste vliegroutes waargenomen binnen het plangebied. Net buiten het plangebied is een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuizen aanwezig. Wanneer tijdens de ingreep rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van deze vliegroute (geen kunstmatige verlichting met uitstraling naar de vliegroute) zijn significant negatieve effecten op de vliegroute niet te verwachten.

6.2 Resultaten toetsing

Omdat de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw redelijkerwijs uitgesloten is treedt er met betrekking tot deze soorten geen overtreding van de Flora- en faunawet op ten gevolge van de ingreep.

Binnen het plangebied is de aanwezigheid van beschermde functies voor vleermuizen redelijkerwijs uitgesloten. Hierdoor heeft de voorgenomen ingreep geen negatief effect op vleermuizen. Derhalve zal door de ingreep geen overtreding van de Flora- en faunawet met betrekking tot vleermuizen inhouden. Wel is het van belang dat negatieve effecten op de vliegroute van gewone dwergvleermuizen ten noorden van het plangebied ten gevolge van uitstraling van kunstlicht gebruikt tijdens het uitvoeren van de ingreep voorkomen worden.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

- Tijdens het onderzoek werden geen jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw aangetroffen. Binnen het plangebied is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw redelijkerwijs uitgesloten.
- Het plangebied fungeert voor de gewone dwergvleermuis als foerageergebied. Op grond van het kleine aantal foeragerende dieren en de aanwezigheid van voldoende geschikt alternatief foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied wordt verwacht dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is.
- Gedurende het onderzoek werd geen intensief gebruikte vliegroute waargenomen binnen het plangebied. Net ten noorden van het plangebied (tussen het plangebied en het eerste gebouw ten noorden hiervan) is een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuizen aanwezig.
- Er werden geen zomer-, kraam- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. Daarnaast werden in het plangebied geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een winterverblijfplaats.
- Met het uitvoeren van de voorgenomen ingreep wordt de Flora- en faunawet niet overtreden.
- Omdat de onderzoeken hebben plaatsgevonden volgens de richtlijnen uit de Soortenstandaards van Dienst Regelingen voor huismus en gierzwaluw en het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur kan gesteld worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.

7.2 Aanbevelingen

Tijdens de werkzaamheden dient uitstraling van kunstlicht op de essentiële vliegroute ten noorden van het plangebied tijdens de schemering en 's nachts voorkomen te worden. Dit kan door het gebruik van verlichting zoveel mogelijk te beperken. Wanneer het toepassen van verlichting tijdens de werkzaamheden toch noodzakelijk is, dient gebruik gemaakt te worden van armaturen welke het licht bundelen en uitstraling naar de omgeving voorkomen. Wanneer uitstraling van licht op de essentiële vliegroute plaatsvindt kan dit ertoe leiden dat de vliegroute ongeschikt raakt voor gewone dwergvleermuizen, waardoor de Flora- en faunawet overtreden wordt.

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 Geraadpleegde literatuur

Backx, B.J.A. , 2013. Ecologische quickscan Lindeplein 8 en 9, Brunssum. In het kader van de natuurwetgeving. Rapport RA13073-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard huismus (*Passer domesticus*).

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard gierzwaluw (*Apus apus*).

Dietz, C., O. von Helvesen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.

Gegevensautoriteit Natuur, 2012. Vleermuisprotocol. [<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>. (23-10-2013)].

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

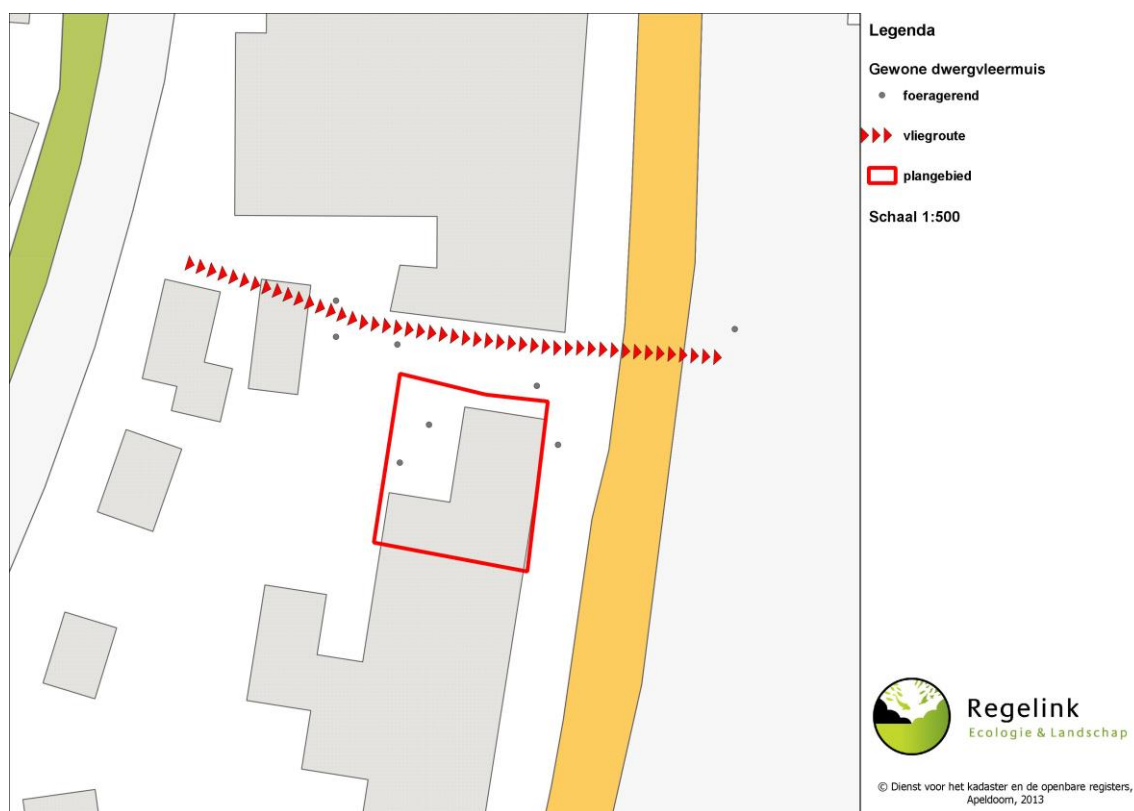
Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (23-10-2013)].

Sachteleben, J. & O. von Helvesen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: *Acta Chiropterologica* 8(2): 391-401.

8.2 Geraadpleegde websites

www.ravon.nl
www.floron.nl/
www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil
www.soortenbank.nl
www.telmee.nl
www.libellennet.nl
www.vlinderstichting.nl
www.vlindernet.nl
www.waarneming.nl
www.zoogdieratlas.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Verspreidingskaart

Bijlage 2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitaten Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

A. Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onttwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

B. Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;

- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichtig. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EZ) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/ of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden.

Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

C. Gedragcodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op:

<http://www.hetInvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijkeingrepen/overzicht-van-gedragscodes-en-besluiten-flora-en-faunawet/overzicht-gedragscodes>.

Bijlage 3 Flora- en faunawet

Algemeen belang

Een object of locatie is voor vleermuizen van algemeen belang wanneer het object of de locatie door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan (tijdelijk) voor een populatie (lokaal / regionaal / nationaal) wegvalt, maar hiermee de duurzame instandhouding van die populatie niet in gevaar komt.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Bijzonder belang

Een object of locatie is voor vleermuizen van bijzonder belang wanneer het object of de locatie door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan (tijdelijk) voor een populatie (lokaal / regionaal / nationaal) wegvalt, en daarmee de duurzame instandhouding van die populatie in gevaar komt.

Compensatiemaatregelen

Maatregelen die blijvend negatieve effecten van een ingreep op essentiële functies (vaste rust- of verblijfplaats, foerageergebied, vliegroute) van een of meerdere (soorten) vleermuizen opvangen.

Contactroep

Onderdeel van de Baltsroep waarmee mannelijke vleermuizen reageren op andere vleermuizen die hun territorium binnenvliegen of een baltsplaats naderen.

Ecotoop (of landschapselement)

Het kleinste, ecologisch nog onderscheidbare gebied in een classificatiesysteem van landschappen. Het vertegenwoordigt een relatief homogene, ruimtelijke gebiedseenheid met eigenschappen voor het meten en vastleggen van gebiedsstructuur, functie en verandering.

Foerageergebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert.

Foerageren

Verzamelen van voedsel.

Inpassingsplanning / inpassingsplan

Planning / plan dat beschrijft hoe een ruimtelijke ontwikkeling in functies van het landschap en flora en fauna ingepast kan worden.

Kolonie

Sociaal samenhangende, genetisch verwante groep vrouwtjes (matriarchaal systeem) die in de loop van de verschillende seizoenen een netwerk aan verschillende verblijfplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden gebruikt.

Kraamverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de zomer (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven en de functie kramen is.

Migratieroute

Vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en vice versa.

Mitigatiemaatregelen

Maatregelen die dienen om een negatief effect van een ingreep op vleermuizen zoveel mogelijk te verzachten.

Paargebied

Gebied waarin een hoge concentratie aan paarterritoria of paarverblijfplaatsen ligt.

Paarlocatie (zwermlocatie)

Locatie waarvan de functie paren is.

Paarterritorium

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Paarverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in voorjaar en/of najaar (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven en de functie paren is.

(Lokale) populaties

Sociaal samenhangende, genetisch verwante groep vleermuizen van een soort (mannetjes en vrouwtjes) die gedurende de winter of de zomer in een bepaald gebied leven en waarbij uitwisseling met andere populaties voornamelijk door middel van migratie en/of op zwermlocaties plaatsvindt.

Rustplaats

Object waarin of waaraan een vleermuis gedurende de nacht rust, maar waarin of waaraan door die vleermuis niet de dag wordt doorgebracht.

Sociale geluiden

Geluiden die vleermuizen met hun stembanden produceren en die voornamelijk een rol spelen in de sociale interactie tussen dieren (in tegenstelling tot echolocatiegeluiden) en waarvan de specifieke functie (bijvoorbeeld Baltsroep) niet is vastgesteld.

Tussenverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de overgang van zomer- naar winterseizoen en winter- naar zomerseizoen (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven, de functie niet paarplaats is en welke dienst doet voor het overbruggen van afstand en/of tijd tussen de seizoenen.

Werfroep

Onderdeel van de Baltsroep waarmee mannetjes de locatie van hun territorium en/of baltsplaats kenbaar maken.

Winterverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de winter (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven en de functie overwinteren is.

Verblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), maar de functie onbekend is.

Vliegroute

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt.

Zomerverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de zomer (gedurende de kraamtijd) (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven, maar de functie niet kramen is of de functie onbekend is.

Zwermen

Gedrag dat veel vleermuissoorten vertonen voordat zij een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden.

Zwermlocatie

Locatie waar dieren in herfst of voorjaar zwermen (vaak bij of in winterverblijfplaatsen).